

Deltagarna på Hållbara bygdens stormöte funderade, diskuterade och fyllde väggarna med sina framtidsbilder. Närmast kameran syns Nanny-Maja Anderback, som åker runt i skolor och pratar om dej och mej och världen.

Hållbart möte i Hävla

För några veckor sedan höll Hållbara bygdens stormöte i Hävla och eftersom projektet går mot sitt slut, var framtiden ett viktigt tema.

En dag ägnades åt att skapa positiva visioner av hur framtiden kan se ut. Tillsammans fyllde deltagarna en vägg med framtidsbilder, som blev till ett lapptäcke av positiva budskap: ”mer tid för eftertanke, dialog och fysiskt arbete”, ”öppet levande landskap” och ”glesare städer med gröna ytor”.

Men det finns också en nära framtid som behöver planeras. Nämligen fortsättningen på Hållbara bygdens. För omställning tar tid, konstaterar projektledaren Uno Lundback.

– En del bygdens har börjat skapa praktiska lösningar och de är naturligtvis väldigt viktiga genom att visa att det går att skapa lokala hållbara lösningar gemensamt i bygdens. Men, de flesta bygdens befinner sig på ett stadium där de arbetar för att öka medvetenheten i omgivningen om att vi måste förändra vår livsstil, utifrån de nya förutsättningar som råder.

– Bland de positiva effekterna vi märker är att medvetenheten om energi- och klimatfrågorna har ökat i bygderna, liksom intresset för frågorna. Många andra grupper har hört av sig och undrat hur man kommer med i arbetet.

De hänvisas nu till det blivande nätverket Transition Sweden som bildas inom Hela Sverige ska leva. Det svenska nätverket ska ingå i det internationella nätverket Transition Network, vars syfte är att arbeta för ett fossilbränslefritt samhälle och därigenom bromsa klimatförändringen.

– De 25 bygderna som ingår i Hållbara bygdens är en bra plattform att bygga på. Det vi ska göra i nätverket är ju helt enkelt att skapa hållbara bygdens, säger Uno Lundback.

Under våren kommer en handledning för hur man skapar en lokal omställningsplan, liksom en skrift som presenterar de 25 bygderna och vad de åstadkommit.

Transition Sweden har en hemsida: www.transitionsweden.se

Hela Sverige ska leva om landsbygdsstrategin

Nu är den här, regeringens samlade strategi för landsbygden. I ungefär två och ett halvt år har regeringen arbetat med strategin, berättade Catrin Mattson, politiskt sakkunnig hos näringsminister Maud Olofsson, när hon presenterade strategin på konferensen Den ideella sektorn i landsbygdsprogrammet.

Karl-Erik Nilsson, ordförande i Hela Sverige ska leva konstaterade att det är bra att regeringen tar ett helhetsgrepp kring landsbygdspolitiken och han ser många positiva inslag i strategin.

– Vi gillar förslaget om en statssekreterargrupp som jobbar departementsöverskridande och bevakar landsbygdsfrågorna.

Fortsättning på nästa sida

Catrin Mattson från Regeringskansliet berättar om landsbygdsstrategin.

Resurser för lokalt arbete

Vi har två bra tips om möjligheter för lokala grupper som vi gärna vill flagga för. Det ena är Landsbygdsprogrammet, där det finns projektmedel att söka.

Det andra är Arbetsförmedlingen som erbjuder möjlighet att anställa arbetslösa under vissa villkor, utan att det kostar något. Läs mer om båda tipsen på sidan 3.

Fortsättning från föregående sida, Landsbyggsstrategin.

Bra är också att de lokala utvecklingsgruppernas betydelse i den fysiska planeringen lyfts fram, säger Karl-Erik Nilsson. Däremot fick regeringen bakläxa vad gäller konkreta strategier för framtiden.

– Problemet som vi ser det, är att regeringen talar om landsbygdens betydelse och framtida roll i allmänna ordalag och redovisar få åtgärder som är specifikt riktade till landsbygden.

– Vi saknar en strategi med tydliga visioner för framtiden. Därför drar vi på Hela Sverige ska leva nu igång ett arbete med fokus på just det, med målet att föra fruktbara diskussioner fram till valet år 2010.

Nyfiken på strategin?

Kortversionen på arton sidor finns att ladda ner på regeringens hemsida, www.regeringen.se

Vi kräver återbäring från vindkraften

Vi i Hela Sverige ska leva gillar vindkraften. Men vindkraftverken påverkar boendemiljön kraftigt, och därför har vi gjort ett ställningstagande om återbäring till de som bor i området. Vi anser att en obligatorisk återbäring på minst 0,5 procent av bruttoersättningen för elproduktionen är rimlig och den ska gå till de lokala utvecklingsgrupperna i de bygder som påverkas, i form av en ”bygdepeng”.

Hur återbäringen ska utnyttjas får den lokala gruppen själv bestämma. Redan idag finns exempel på bygder som fått återbäring från vindbruk i den här storleken och som använt pengarna till infrastruktur, service och kreditgarantier till företag.

Vi anser också att de lokala utvecklingsgrupperna bör få inflytande över var vindsnurrorna placeras, och att de därför ska få en tydlig och formell status i den kommunala planeringen.

Dessutom bör de stora exploitörerna ge lokalbefolkningen option på ett kraftverk i vindparken eller på annat sätt ge dem möjlighet att gå in som delägare. Det finns goda exempel också på det.

Nyfiken på mer? Kontakta Cicci Andersson, projektledare för vårt vindprojekt, cicci.andersson@helasverige.se

Den här bilden skapades i början av 1990-talet, när Hela Sverige ska leva var nybildat. Det var en populär bild som finns i många av våra publikationer från det första årtiondet.

Syns du så finns du!

Kommer ni ihåg Hela Sverige ska leva-kampanjen i slutet av 1980-talet? Då fanns cirka 900 lokala grupper. Tio år senare var de nästan 3 000 stycken.

Men vad gjorde man där ute i bygderna? Och vad var egentligen byarörelsen för något?

Ett forskningsprojekt kartlade byarörelsen och plötsligt syntes rörelsen och var betydelsefull. Inte bara för utvecklingen i den egna bygden, utan som en kraft för hela samhällets utveckling. Under några år kunde politiker, utredare, media, forskare med flera ta del av byarörelsens arbete i Bygdebanken på nätet.

Idag finns fler än 4 500 lokala utvecklingsgrupper. Och snart öppnar en uppdaterad Bygdebank på nätet som är ganska lik den förra.

Tänk när alla grupper är med – då innehåller Bygdebanken uppåt 25 000 olika verksamheter! En fantastisk styrka att kunna visa upp!

Ni som inte har fyllt i enkäten ännu, kontakta ert länsbygderåd eller oss.

Många grupper har bara adressuppgifter inlagda, så kolla gärna vad som står om er grupp i banken.

Svara på frågorna direkt på nätet, www.helasverige.se/enkat och ange ditt lösenord.

Vi tar ett nytt tag nu!

Claes Bergqvist sköter insamlingen och Ulla Herlitz ska sammanställa och analysera dagens byarörelse.

Kontakt: Claes på 033-28 20 43, 0706-28 42 99, claesbergqvist@telia.com

I Värmland finns nätverket By-macken, här representerat av automatstationen i Edane. Troligen tar Västra Götalandskonceptet samma namn.

Foto: Owe Nordling

Västra Götaland fixar ”byggsats-mack”

I Västra Götalandsregionen förhandlas med en entreprenör som är beredd att leverera en bensinstation i form av ”byggsats”, det berättar Hans Lundmark, ordförande i Hela Sverige ska leva Skaraborg..

Hans ingår i den arbetsgrupp som arbetat med drivmedelsfrågorna och som består av representanter från de fyra länsbygderåden i Västra Götaland, samt representanter från bland annat länsstyrelse och region.

Byggsatsen består av en ovanjording, betal-

pelare och 3G-mast för elektronisk kommunikation kring kreditkortsbetalningar.

Entreprenören kan även leverera bensin och diesel.

– Det som krävs är en platta att ställa ovanjordingen på, samt tillgång till elektricitet, säger Hans och berättar att intresset är stort för konceptet som troligen får namnet Bymacken.

Vill du veta mer? Kontakta Hans Lundmark, tfn 070-542 99 77.

Resurser för lokalt arbete

Mycket att göra men ont om folk?

Med den frågan hoppas Arbetsförmedlingarna runt om i landet få kontakt med den sociala ekonomins föreningar som har behov av extra medhjälpare till "arbetsuppgifter utöver den normala verksamheten". "Ni betalar inga löner, arbetsgivaravgifter eller försäkringar utan får 225 kronor per dag för att täcka handledarkostnaden" skriver Arbetsförmedlingen i informationsbladet. Sysselsättningsperioden kan vara upp till två år.

Intresserad? Åtgärden heter "Jobb- och utvecklingsgaranti, fas 3". På Arbetsförmedlingens hemsida finns information att läsa, www.arbetsformedlingen.se. Du kan också kontakta din närmaste arbetsförmedling.

Sök projektstöd i Landsbygdsprogrammet

Vissa åtgärder inom Landsbygdsprogrammet har fått betydligt färre ansökningar än beräknat. Det gäller bland annat åtgärderna Byutveckling, Service samt Natur- och kulturarv.

Byutveckling, exempelvis, är sådant som utvecklar bygden, som ger bättre möjligheter för boende, sysselsättning och företagande. Det kan till exempel vara att ta fram en plan för hur verksamhet och företagande i bygden kan stimuleras.

Ni kan söka stöd för kostnader som uppstår när ni startar och driver projektet. Så passa på att ta er en funderare på hur ni skulle vilja utveckla bygden!

Kontakta er länsstyrelse och diskutera möjligheterna med dem.

Läs mer på vår hemsida, www.helasverige.se, under fliken "EU-programmen".

Tyckt i press och politik

Nedanstående är ett urval av det vi publicerat. En fullständig förteckning finns på vår hemsida, www.helasverige.se

Yttrande och skrivelser

- Delbetänkande över Lokal service i samverkan "Styr samverkan för bättre service för medborgarna". Finansdepartementet.
- PTS förslag till direktiv på EU-nivå. Näringsdepartementet.
- Öppet brev till infrastrukturminister Åsa Torstensson: "Den nya betaltjänsten för äldre och funktionshindrade i glesbygden".
- Öppet brev till näringsminister Maud Olofsson: "Vi behöver ett moratorium kring nedläggningen av drivmedelsstationer".
- Debattartikel: Dags för landsbygden – otåligheten och kritiken växer.

Pressmeddelanden

- Vi behöver ett moratorium kring nedläggningen av drivmedelsstationer
- Vi ska ha återbäring från vindkraften.

Lokal plan ger klirr i kassan i Heby

Den lokala planeringen ger bäst resultat när den sker i samverkan med kommunen. Det missar aldrig Bosse Lönnqvist, projektledare för Lokal planering, att berätta när han får chansen.

Många kommuner har också insett detta och arbetar på olika sätt för att sporra till lokal planering.

En av dem är Heby kommun i Uppsala län. Kommunen ger 3 000 kronor till länsbygderådet för varje lokal utvecklingsplan de lämnar in. Det är ett sätt att uppmuntra länsbygderådet att stötta grupperna, berättar landsbygdsutvecklaren Helen Lundell.

– Lokala planer är jätteviktiga. Det är ju på plats som man vet vad behoven är. Och för att vi ska kunna prioritera våra knappa resurser så måste vi veta hur de verkliga behoven ser ut.

Men inte bara det. Helen ser de lokala planerna som ett bra förarbete till projektansökningar inom Leader och Landsbygdsprogrammet.

– Ansökan blir bättre underbyggd och det blir en helt annan kvalitet i projektet om det finns en plan i botten. Dessutom visar planen att det finns ett uppbyggt socialt kapital som innebär att människor på lokalplanet har förtroende för varandra och är villiga att samverka.

Vill du veta mer om lokal planering?

Gå in på vår hemsida www.helasverige.se under fliken Våra arbetsområden/pågående projekt eller kontakta Bosse Lönnqvist som leder vårt projekt Lokal planering.

E-post: bosse@helasverige.se

Nu börjar nedräkningen till nästa Landsbygdsriksdag

Visserligen är det ett år kvar tills Landsbygdsriksdagen 2010, men i Sunne har redan förberedelserna inletts.

Projektledningen är på plats och består av Ingemar Robertson och Maria Åhgren. Båda är de personer med rejäla meritlistor. Ingemar har tillbringat sitt yrkesliv inom försvarsmakten och har lång nationell och internationell erfarenhet av utbildning och ledarskap, liksom att leda stora arrangemang.

Maria har varit hotelldirektör i 18 år, senast som vd för Clarion Hotel Plaza i Karlstad. Sedan slutet av augusti driver hon eget företag och ett av uppdragen har varit vd-skap för Visit Karlstad.

Färskt från trycket

Vi samarbetar med Svenska kyrkan

Vår senaste skrift i inspirationserien ger tio goda exempel på hur lokala utvecklingsgrupper samarbetar med Svenska kyrkan. Läs om Pub Moses i vassen och friluftsgudstjänster där deltagarna bestämmer innehållet. Och, mycket mer.

Allt du ville veta om EU-programmen

Två broschyrer med matnyttiga upplysningar, tips och adresser om EU-programmen. Den ena handlar om Landsbygdsprogrammet och strukturfonderna, den andra om Leader. 4 sidor vardera.

Ladda ner på vår hemsida www.helasverige.se

Foto: Sollerö skola

Hållbar skola odlar egen mat

Sollerö skola i Siljan arbetar hållbart i praktiken. Här får barnen odla och skörda grönsaker till matbespisningen, tillsammans med personalen. Skolan är mer eller mindre självförsörjande på potatis, morötter, lök, kålrot och palsternacka. Odlingslotten får de låna av en bonde. Byn ställer upp med jordkällare för förvaring. Frukt får skolan av privatpersoner och föräldrar, älgkött köper skolköket av jaktlaget till en

billig penning. Barnen får varje år i läxa att plocka en liter lingon plus en liter andra bär som personalen gör sylt av.

På köpet får barnen kunskap om matens ursprung och kostens betydelse. Mycket av den mat som ändå måste köpas in är kravmärkt.

– Det här sättet att arbeta kostar lite mer. Det beror på att vi lagar maten från grunden och därför har högre personalkostnader, säger rektor Kristina Palm och tillägger:

– Eleverna är stolta över den mat som serveras. Vi lägger stor vikt vid hela miljön runt maten, att det är lugnt och trevligt i matsalen.

Koll på lokala klimatfrågor

Naturvårdsverkets elektroniska nyhetsbrev är värt att ta en titt på för dig som är intresserad av klimatfrågor.

”Veckans lokala klimatnyheter”, heter det, och här samlas länkar till artiklar om lokalt klimatrelaterat arbete från hela Sverige. Du kan välja att titta på nyheterna efter arbetsområde eller län.

Kort och gott ett enkelt sätt att hålla sig uppdaterad vad som sker där du bor. Vill du prenumerera? Gå in på Naturvårdsverkets hemsida, www.naturvardsverket.se. Nyhetsbrev finns under fliken ”Aktuellt”.

Fram med almanackan!

29 mars Årsmöte

Fridafors. Länsbygderådet Kronoberg.

29 mars Årsmöte

Hästholmen. Länsbygderådet Östergötland.

31 mars Årsmöte

Vadsbro, Blackstad. Länsbygderådet Södermanland.

4 april Vindkrafts- och drivmedelsmöte

Katrinebergs folkhögskola, Arr: Hallands länsbygderåd.

5 april Årsmöte

Åmliden. Länsbygderådet Västerbotten.

21 april Årsstämma

Karlshamn. Länsbygderådet Blekinge.

22 april Årsmöte

Klippan. SLUG, Skånes lokala utvecklingsgrupper.

23–24 april Föreningsmöte och Årsmöte

Sunne. Hela Sverige ska leva.

28–29 april Byavind

Vindkraftsseminarium. Piteå. Arr: Nätverket för vindbruk.

2 maj Medvind

Mässa, föredrag, med mera. Tema: boende, energi och teknik. Olofström.

7–8 maj Nationella vindkraftsdagarna

Nästa nyhetsblad kommer i början av maj

I samband med nästa nummer gör vi ett utskick med information om bland annat våra länsbygderåd och presentationskriften om Hållbara bygder.

Intressant läsning, med andra ord!

Hela Sverige ska leva!

Hela Sverige-bladet trycks i 6 500 exemplar och går ut till lokala utvecklingsgrupper och andra som har intresse av vad som händer på landsbygden.

Redaktör: Karin Wenström
Ansvarig utgivare: Staffan Bond
Kontakt:

Hela Sverige ska leva
Stortorget 7, 111 29 Stockholm
Tfn 08-24 13 50

Info@helasverige.se
www.helasverige.se

Trycks av AlltryckPlus, Lysekil